

Státní zdravotní ústav
Expertní skupina pro zkoušení způsobilosti
Poskytovatel zkoušení způsobilosti č. 7001 akreditovaný ČIA
podle ČSN EN ISO/IEC 17043: 2023
Šrobárova 49/48, 100 00, Praha 10

Závěrečná zpráva

Zkoušení způsobilosti v lékařské mikrobiologii
(Externí hodnocení kvality)

PT#M/2-2/2026 (EHK 1540)

**Průkaz nukleových kyselin *M. tuberculosis complex*
molekulární metodou**

Praha, červen 2026

Obsah

1.	Souhrnné informace o přípravě a hodnocení PT (Proficiency Testing)	3
2.	Způsob přípravy vzorků	5
3.	Charakteristika materiálu	5
4.	Způsob hodnocení	5
5.	Vyhodnocení	6
6.	Závěr	6
	Příloha 1 – Tabulky	
	Příloha 2 – Přehled výsledků jednotlivých laboratoří	

Program zkoušení způsobilosti PT#M/2-2/2026 byl zaměřen na schopnost účastníků detekovat přítomnost nukleových kyselin *M. tuberculosis complex* v simulovaných vzorcích biologického materiálu..

Návrh a realizace PT#M/2-2/2026 byly prováděny podle standardního operačního postupu koordinátora programu EHK (Ing. Věra Dvořáková, Ph.D., NRL pro mykobakterie) na pracovišti Expertní skupiny pro zkoušení způsobilosti (ESPT) Státního zdravotního ústavu (SZÚ). Toto pracoviště je akreditováno Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. jako poskytovatel zkoušení způsobilosti č. 7001.

S veškerými informacemi dodanými účastníky bylo zacházeno jako s důvěrnými a nebyly bez souhlasu účastníka poskytovány třetím stranám.

Příloha závěrečné zprávy, tj. ohodnocený výsledkový protokol, je pro každou zúčastněnou laboratoř k dispozici ve webové aplikaci SZÚ v odkazu: <http://ehk.szu.cz/EHK10/> po přihlášení kódem laboratoře a heslem.

Zprávu vypracoval:

Ing. Věra Dvořáková, Ph.D. (NRL pro mykobakterie, SZÚ Praha)

Zprávu autorizoval:

Ing. Dvořáková Věra

Tel: 267 082 424

Dne: 12. 6. 2026

Pracoviště 2 ESPT

<https://szu.gov.cz/sluzby/zkouseni-zpusobilosti/zkouseni-zpusobilosti-pro-lekarskou-mikrobiologii/>

e-mail: ehk@szu.gov.cz

1. Souhrnné informace o přípravě a hodnocení PT#M/2-2/2026

Identifikace cyklu:	EHK 1540
Název PT:	Průkaz nukleových kyselin <i>Mycobacterium tuberculosis complex</i> molekulární metodou
Koordinátor:	Ing. Věra Dvořáková, Ph.D.
Podstata a účel PT:	Průkaz (detekce) <i>M. tuberculosis complex</i> ve vzorcích biologického materiálu pomocí detekce přítomnosti DNA.
Kritéria pro účast na PT:	Rutinně prováděné vyšetřování vzorků biologického materiálu, zajištění správné laboratorní praxe.
Charakteristika materiálu:	A – <i>M. tuberculosis</i> (evid.č. 792/25) B - Destilovaná H ₂ O C - Destilovaná H ₂ O D - Destilovaná H ₂ O E - <i>M. tuberculosis</i> (evid.č. 792/25)
Hodnocené ukazatele:	Správné určení pozitivitu (průkaz přítomnosti DNA <i>M. tuberculosis</i> ve vzorku) / negativitu vzorku
Způsob přípravy:	Byl připraven sterilní 0,3% agar OXOID se sterilizovanou koncentrovanou Šulovou půdou. Následně bylo do jednotlivých mikro zkumavek s agarem přidáno po 0,1 ml kultury mykobakterií (<i>M. tuberculosis</i> , evid. č. 792/25, otestována pomocí metody GenoType) nebo destilované H ₂ O.
Počet účastníků	27
Termín distribuce vzorků:	20.1.2026
Informace účastníkům:	viz Informace pro účastníky zaslané spolu se vzorky
Termín pro odeslání výsledků účastníky (stop termín):	31.3.2026
Označení vzorkovnic:	EHK 1540, PT#M/2-2, č. 1 – 5, 20. 01. 2026
Zabezpečení jakosti vzorku včetně testu homogenity a stability:	Kontrola čistoty kultury metodou GenoType před a po distribuci vzorků do přihlášených laboratoří, kontrola sterility agaru OXOID, testování kontrolních vzorků akreditovanými metodami dle schválených SOP koordinátora EHK (souběžně s testováním, které provádí přihlášené laboratoře)
Možné zdroje chyb:	Nedodržení správné laboratorní praxe.
Způsob vyhodnocení výsledků:	Vzorky byly hodnoceny kvalitativně. Při hodnocení se vycházelo z výsledků testování v NRL/M dle SOP-NRL/M-02. Při hodnocení jednotlivých laboratoří byl porovnáván výsledek dané laboratoře s výsledkem dosaženým při testování vzorků zařazených do EHK v NRL (tyto výsledky jsou vztažné hodnoty), které se v NRL provádělo (časově) souběžně s probíhajícím EHK v jednotlivých laboratořích. Účastník s hrubou chybou byl vyřazen ze statistického hodnocení a byl hodnocen jako „neuspěl“. Maximální možný bodový zisk v každém kole EHK činí 10 bodů za každý vzorek - správné určení 2 body, špatné určení 0 bodů.

Určení přijaté vztažné hodnoty:	Vztažnou hodnotou byl výsledek dosažený při testování vzorků zařazených do EHK v NRL/M, které se provádělo (časově) souběžně s probíhajícím EHK v jednotlivých laboratořích.
Termín uveřejnění předběžných výsledků:	08.04.2026
Termín uveřejnění závěrečné zprávy:	Do 23.06.2026

2. Způsob přípravy vzorků

2.1 Postup přípravy výchozího materiálu

V přípravě půd bylo dne 13. 1. 2026 připraveno 750 ml sterilního 0,3% agarů OXOID se 3,5 ml sterilizované koncentrované Šulovy půdy. Agar byl rozplněn po 1 ml do 5 x 36 sterilních plastových mikrozkupek / eppendorfků (5 vzorků pro každou z 28 přihlášených laboratoří + 5 sad rezervních vzorků + 3 sady vzorků pro testování v NRLM) a uložen v lednici. Zkuševky byly dodávány Koordináčním pracovištěm (obsah 2 ml, šroubovací uzávěr s těsněním). Pro sérii EHK 1540 byla vybrána kultura *M. tuberculosis*, jejíž čistota byla otestována 12. 1. 2026 a 29. 1. 2026 metodou GenoType.

2.2 Zabezpečení kvality výchozího materiálu, homogenita a stability

- Kontrola čistoty kultury *M. tuberculosis* molekulárními metodami založenými na hybridizaci (GenoType) a to celkem 3x – po vybrání kultury pro sérii EHK, před distribucí vzorků a po distribuci vzorků do přihlášených laboratoří (jedna kontrola v rámci zabezpečení kvality vzorku).
- Kontrola sterility agarů OXOID
- Testování kontrolních vzorků akreditovanými metodami dle schválených SOP koordinátora EHK (Ing. Věra Dvořáková, Ph.D., NRL pro mykobakterie) před distribucí vzorků do přihlášených laboratoří a po distribuci vzorků do přihlášených laboratoří (časově souběžně s testováním, které prováděly přihlášené laboratoře)

2.3 Rozplnění výchozího materiálu

Dne 15. 1. 2026 bylo do jednotlivých eppendorfků s agarem přidáno po 0,1 ml kultury mykobakterií (*M. tuberculosis* ev. č. 792/25) nebo stejný objem destilované H₂O dle schématu níže. Všechny vzorky byly zajištěny parafilmovou fólií, uloženy do krabiček označených A–E a uschovány v lednici. 14. 1. 2026 byly vzorky předány pracovním Koordináčního pracoviště ESPT 2 k rozdělení a distribuci do jednotlivých laboratoří. Jedna sada vzorků byla testována v NRL/M pro zabezpečení kvality vzorku.

3. Charakteristika materiálu

A	<i>M. tuberculosis</i> 92/26 (evid. č. 792/25)	10 ⁻²
B	Destilovaná H ₂ O	čistý agar
C	Destilovaná H ₂ O	čistý agar
D	Destilovaná H ₂ O	čistý agar
E	<i>M. tuberculosis</i> 96/26 (evid. č. 792/25)	10 ⁻²

4. Způsob hodnocení

Vzorky byly hodnoceny kvalitativně. Hodnocení vycházelo z výsledků testování v NRL/M. Při hodnocení jednotlivých laboratoří byl porovnáván výsledek dané laboratoře s výsledkem dosaženým při testování vzorků zařazených do EHK v NRL/M, který byl vztahnou hodnotou. Testování se v NRL/M bylo provedeno (časově) souběžně s probíhajícím EHK v jednotlivých laboratořích.

Přehled bodového hodnocení výsledků:

Maximální možný bodový zisk činil 10 bodů

- Správný výsledek vyšetření přítomnosti *M. tuberculosis* ve vzorku = 2 body

- Falešná pozitivita = 0 bodů
- Falešná negativita = 0 bodů

5. Vyhodnocení

27 laboratoří získalo 10 bodů. Všechny laboratoře uspěly.

Limit 80 % splnilo 27 (100 %) laboratoří.

6. Závěr

EHK proběhlo bezchybně. Všechny laboratoře, které zaslaly výsledky hodnocení (27 laboratoří), správně určily přítomnost nebo nepřítomnost mykobakterií ve všech pěti testovaných vzorcích a dosáhly plného počtu 10 bodů. Tedy nebyly zaznamenány žádné falešně pozitivní ani falešně negativní výsledky.

Výsledky této série EHK potvrzují vysokou úroveň kvality a spolehlivosti diagnostických postupů používaných ve zúčastněných laboratořích. Stoprocentní úspěšnost všech hodnocených laboratoří svědčí o dobré standardizaci metod a správné interpretaci výsledků při průkazu mykobakterií.

V případě reklamací vyhodnocení série, prosím, postupujte dle reklamačního řádu. Pro zadání reklamace použijte také webovou aplikaci SZÚ.

Konec závěrečné zprávy

Příloha 1 – Tabulky

Tabulka 1. Výsledky EHK podle počtu dosažených bodů.

Body*	10
Počet laboratoří	27
(% laboratoří)	100

* limit (hranice úspěšnosti) = 80 %

Tabulka 2. Výsledky vyšetření přítomnosti nukleových kyselin *M. tuberculosis complex* ve vzorku – počet laboratoří se správným výsledkem pro jednotlivé vzorky zařazené do EHK 1540 a jejich podíl z celkového počtu laboratoří přihlášených do této série EHK.

Vzorek	Správné určení
A	27 (100 %)
B	27 (100 %)
C	27 (100 %)
D	27 (100 %)
E	27 (100 %)

Tabulka 3. Přehled metod identifikace používaných v zúčastněných laboratořích a rozložení správných a chybných výsledků v rámci těchto kategorií.

Metoda	Počet laboratoří	Správné určení	Falešně pozitivní	Falešně negativní
RT-PCR metody**	24 (%)	25 (100 %)*	0 (0 %)*	0 (0 %)*
PCR metody	3 (%)	3 (100 %)*	0 (0 %)*	0 (0 %)*
celkem	27 (100 %)	27 (100%)	0 (0 %)*	0 (0 %)

* procenta udávají podíl počtu laboratoří se správným výsledkem z počtu laboratoří používajících danou metodu

** mezi konkrétními uvedenými platformami byly např. GeneXpert/Xpert, Standard M10, Anyplex, AmpliSens, Geneproof

Tabulka 4 Přehled výsledků za jednotlivé laboratoře

očekávané výsledky:

A – pozitivní **B** – negativní **C** – negativní **D** – negativní **E** – pozitivní

Pořadové číslo	Kód	Správné určení	Charakter chyby falešně pozitivní / falešně negativní	Σ BODŮ
1	032	5x		10
2	034	5x		10
3	039	5x		10
4	051	5x		10
5	055	5x		10
6	058	5x		10
7	061	5x		10
8	065	5x		10

9	071	5x		10
10	156	5x		10
11	208	5x		10
12	211	5x		10
13	215		Výsledky nedodali	
14	228	5x		10
15	302	5x		10
16	313	5x		10
17	317	5x		10
18	369	5x		10
19	407	5x		10
20	430	5x		10
21	456	5x		10
22	481	5x		10
23	554	5x		10
24	595	5x		10
25	742	5x		10
26	760	5x		10
27	786	5x		10
28	792	5x		10